

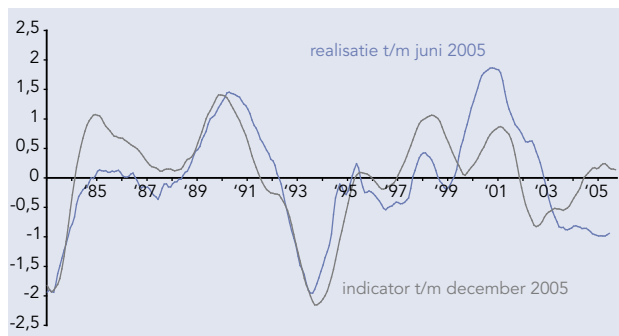
De uitzendconjunctuur

A.H.J. den Reijer

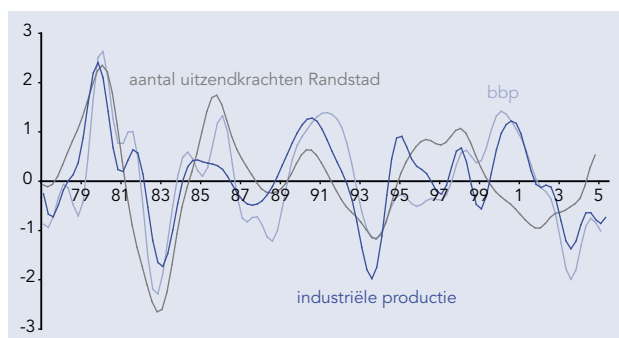
Deze rubriek wordt maandelijks samengesteld door Robert-Paul Berben, Jolanda Peeters, Ard den Reijer en Ad Stokman van de Nederlandsche Bank.
a.h.j.den.reijer@dnb.nl

De conjunctuurgolf is tegelijkertijd zichtbaar in meerdere macro-economische variabelen. Wat vertelt de uitzendbranche ons over de Nederlandse conjunctuur?

Figuur 1. DNB-conjunctuurindicator

Figuur 2. Indicatoren van bbp, industriële productie en aantal Randstad-uitzendingkrachten

Volgens de klassieke omschrijving is conjunctuur een aanschakeling van cycli die bestaan uit expansies en recessies. Beide bewegingen van de cyclus worden zichtbaar in een breed scala aan economische activiteiten. De voorlopende DNB-conjunctuurindicator is volgens deze omschrijving gebaseerd op meerdere reeksen. Gezamenlijk laten die sinds geruime tijd een conjuncturele opleving zien (figuur 1). De gelijktijdige referentiereeks, die alleen is gebaseerd op de industriële productie, volgt slechts moeizaam.

De conjunctuur is zichtbaar...

Het bruto binnenlands product (bbp) vormt als aggregaat van alle economische activiteit het uitgangspunt voor conjunctuurmeting. Toch kijken conjunctuurcomités ook naar andere macro-economische variabelen om conjuncturele omslagpunten te dateren. Ten eerste ondergaan bbp-cijfers belangrijke herzieningen. Ten tweede beweegt het bbp niet altijd parallel aan zijn belangrijkste onderliggende componenten, welke zich zelfs anti-cyclisch kunnen gedragen. Ten derde zijn er variabelen die additionele informatie geven doordat die meer cyclische variatie dan het bbp tonen en omdat ze sneller en met hogere frequentie beschikbaar zijn.

Het Europese dateringscomité van het Centre for Economic Policy Research (CEPR) bepaalt het moment van omslagpunten in de conjunctuurcyclus. Naast het bbp baseert het comité zich voor de onderbouwing daarvan op de industriële productie, de werkgelegenheid en de investeringen.¹ Het comité kijkt naar zowel het aggregaat als naar de verspreiding over het eurogebied. Het Amerikaanse dateringscomité van het National Bureau of Economic Research (NBER) baseert zich eveneens niet alleen op het bbp, maar ook op vier variabelen die op maandelijkse basis beschikbaar zijn: de industriële productie, het reëel beschikbaar inkomen, de werkgelegenheid en de groot- en kleinhandelsverkoop.²

...in de uitzendbranche

Naast het bbp en de industriële productie is de werkgelegenheid een variabele die veel aandacht krijgt van conjunctuuranalisten. Conjuncturele ontwikkelingen haken daarbij het eerste aan bij het flexibele segment van de arbeidsmarkt. Zo betogen De Groot en Franses (2005) dat de ontwikkelingen op de uitzendmarkt een betrouwbare gelijktijdige indicator zijn voor de groei van het bbp. Zij baseren zich hierbij op het aantal door Randstad Nederland uitgezonden uitzendingkrachten, die een representatieve steekproef vormen van de Nederlandse uitzendbranche.

De veelgebruikte, mediagenieke bbp-groei van het CBS is echter een fundamenteel verschillend concept van de zuivere conjuncturele beweging. De operationele definitie van conjunctuur luidt: de intrinsiek cyclische beweging zichtbaar in economische cijfers met een golflengte van langer dan anderhalf jaar en korter dan tien jaar. In figuur 2 zijn de conjuncturele bewegingen op kwartaalbasis van het bbp, de industriële productie en het aantal door Randstad uitgezonden uitzendingkrachten weergegeven (de uitzendconjunctuur). De figuur laat zien dat de omslagpunten in de conjuncturele ontwikkeling van het aantal Randstad-uitzendingkrachten ongeveer overeenkomen met die van het bbp, met uitzondering van het meest recente omslagpunt. Over de meest recente jaren geeft de uitzendconjunctuur evenals de voorlopende DNB-conjunctuurindicator een veel optimistischer beeld over de conjuncturele ontwikkelingen dan uit het bbp blijkt. ■

Ard den Reijer

Literatuur

Groot, E.A. de & P.H.B.F. Franses (2005) Real Time Estimates of GDP Growth, *Econometric Institute Report 2005-01*. Rotterdam: Erasmus Universiteit Rotterdam.

1 www.cepr.org/data/dating

2 www.nber.org/cycles.html